אמר ליה אדא ברי בתרי קטלי קטלת ליה: **מתני'** [א)][א]מי שלקה ושנה ב"ד מכניסין אותו לכיפה ומאכילין אותו שעורין עד שכריסו מתבקעת: **גמ'** משום דלקה ושנה ב"ד כונסין אותו לכיפה אמר ר' ירמיה אמר רבי שמעון בן לקיש [ב]הכא במלקיות של כריתות עסקינן דגברא בר קטלא הוא וקרובי הוא דלא מיקרב קטליה וכיון דקא מוותר לה נפשיה מקרבינן ליה לקטליה עילויה א"ל רבי יעקב לר' ירמיה בר תחליפא תא אסברא לך [ג]במלקיות של כרת אחת אבל של שתים ושל שלש כריתות איסורי הוא דקא טעים ולא מוותר כולי האי: מי שלקה ושנה: שנה אע"ג דלא שילש לימא מתני' דלא כרשב"ג דאי רשב"ג הא [ב)]אמר עד תלת זימני לא הויא חזקה אמר רבינא אפילו תימא רשב"ג קסבר [ג)]עבירות מחזיקות מיתיבי [ד]עבר עבירה שיש בה מלקות פעם ראשונה ושניה מלקין אותו ושלישית כונסין אותו לכיפה אבא שאול אומר אף בשלישית מלקין אותו ברביעית כונסין אותו לכיפה מאי לאו דכולי עלמא מלקיות מחזיקות ובפלוגתא דרבי ורשב"ג קמיפלגי לא דכולי עלמא אית להו דרשב"ג והכא בהא קא מיפלגי דמר סבר עבירות מחזיקות ומר סבר מלקיות מחזיקות והדתניא [ד)ה]התרו בו ושתק התרו בו והרכין ראשו פעם ראשונה ושניה מתרין בו שלישית כונסין אותו לכיפה אבא שאול אומר אף בשלישית מתרין בו ברביעית כונסין אותו לכיפה והתם מלקות ליכא במאי קמיפלגי אמר רבינא בכיפה צריכה התראה קמיפלגי ומאי כיפה אמר רב יהודה [ה]מלא קומתו והיכא רמיזא אמר ריש לקיש [1]תמותת רשע רעה ואמר ריש לקיש מאי דכתיב [2]כי [גם] לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה מאי מצודה רעה אמר ר"ל חכה: **מתני'** ההורג [ו]נפש שלא בעדים מכניסין אותו לכיפה ומאכילין אותו [3]לחם צר ומים לחץ: **גמ'** מנא ידעינן אמר רב [ו)ז]בעדות מיוחדת ושמואל אמר [ח]שלא בהתראה ורב חסדא אמר אבימי [ט]כגון דאיתכחוש בבדיקות ולא איתכחוש בחקירות כדתנן מעשה [ז)]ובדק בן זכאי בעוקצי תאנים: ומאכילין אותו לחם צר ומים לחץ: מאי שנא הכא דקתני נותנין לו לחם צר ומים לחץ ומאי שנא התם דקתני מאכילין אותו שעורין עד שכריסו מתבקעת אמר רב ששת [י]אידי ואידי נותנין לו לחם צר ומים לחץ עד שיוקטן מעיינו והדר מאכילין אותו שעורין עד שכריסו מתבקעת: **מתני'** [כ]הגונב את הקסוה והמקלל בקוסם [ח)ל]והבועל ארמית קנאין פוגעין בו [מ]כהן ששמש בטומאה אין אחיו הכהנים מביאין אותו לב"ד אלא פרחי כהונה מוציאין אותו [ט)]חוץ לעזרה ומפציעין את מוחו בגזירין זר ששמש במקדש [י)]רבי עקיבא אומר בחנק וחכ"א [נ]בידי שמים: **גמ'** מאי קסוה [כ)]אמר רב יהודה [ס]כלי שרת וכן הוא אומר [4]ואת קשות הנסך והיכא רמיזא [5]ולא יבאו לראות [ל)]כבלע את הקדש ומתו: והמקלל בקוסם: תני [מ)]רב יוסף יכה קוסם את קוסמו רבנן ואיתימא רבה בר מרי אמרי יכהו קוסם לו ולקונו ולמקנו: והבועל ארמית: בעא מיניה רב כהנא מרב

לא

אמר ליה אדא ברי בתרי קטלי קטלת ליה. בתמיהה. אמת שאלו שתיהן עליו ועבירה שיש בה שתי מיתות הוא נדון בחמורה והיאך אתה בא לדונו אף באשת איש וכי תהרגנו שתי פעמים וכי חייל אשת איש אחמותו לרבי יוסי לענין שוגג הוא ולהתחייב שתי חטאות: **מתני' מי שלקה ושנה.** שלקה שתי פעמים על שתי עבירות: **גמ' של כריתות.** לאו שיש בו כרת והתרו בו למלקות: **דגברא בר קטלא הוא.** בידי שמים יכרתוהו: **וקרובי הוא דלא מקרב קטלא.** עדיין לא נתקרבה מיתתו: **דמוותר נפשיה.** דמפקיר עצמו לעבירות: **של כרת אחת.** שעבר אותה עבירה עצמה שלש פעמים על השתים לוקה ובשלישית יכניסוהו לכיפה: [נ)]דרבן שמעון ביבמות [סד:] נשאת לראשון ומת לשני ומת לשלישי תנשא לרביעי לא תנשא דעד תלתא זימנין לא הויה מוחזקת לקבור את בעליה: **לימא מתניתין.** דבשתי מלקיות מחזקת ליה רשע ובעי כיפה דלא כרבן שמעון בן גמליאל: **עבירות מחזיקות.** אותו בחזקת רשע הוא[ס)] ובהתראה ולא מלקות הלכך בשלישי כונסין אותו לכיפה דהא איתחזק ליה בשלש עבירות: **מיתיבי.** לרבינא דמהדר לאוקומה למתני' כרבן שמעון בן גמליאל מדפליג אבא שאול ואמר כר' שמעון בן גמליאל מכלל דת"ק לאו כרשב"ג: **ומר סבר לא הוחזק עד שילקה שלש מלקיות.** וכיון דלקי על השלישית אע"ג דאיתחזק השתא רשע לא מעיילינן ליה לכיפה דבתרי דיני לא דיינינן ליה: **התרו בו ושתק.** שהראה בעצמו כמקבל התראה ומיהו לא התיר עצמו למלקות בהדיא וכן בהרכין בראשו ורמז שהוא מקבלה. אע"פ דלא לקי בהתראות כי הני דלא התיר עצמו למלקות מ"מ התראות ניניהו להחזיקו רשע ופעם ראשונה מתרין ביה ושבקינן ליה וכן בעבירה שניה ושבקינן ליה ובשלישית מתרין ביה למלקות וכונסין אותו לכיפה עליה שהרי הוחזק רשע בשלש עבירו' של התראת מלקות: **אבא שאול אומר וכו'.** והא הכא מלקות ליכא דלא התיר עצמו למלקות שהרי שתק דנימא טעמא דאבא שאול משום דמלקיות מחזיקות ולא הוחזק עד שילקה וכיון דלקה על השלישית לא עייל ליה לכיפה: **במאי קא מיפלגי.** והא לא לרבינא מותיב דהא לדידן נמי קשיא דפלוגתא דרבי ורשב"ג לא מצינו לאוקומה דהא ע"כ עבירות מחזיקות סבירא להו דהא אין כאן מלקות ואמאי בעי אבא שאול רביעית: **אמר רבינא.** בין הכא בין במתניתין קמייתא בכיפה צריכה התראה קא מיפלגי ודכולי עלמא כרשב"ג ולא הוחזק עד שלש עבירות של התראת מלקות מקובלות או בפיו או בשתיקה או בהרכנת ראש וקמיפלגי בכיפה אי צריכה התראה ת"ק סבר כיון שהוחזק רשע על שלש התראות של מלקות כונסין אותו לכיפה ואע"פ שלא הותרה על כך ואבא שאול סבר על ג' התראות של מלקות הוחזק רשע ולא על השתים ומהשתא בעינן עבירה רביעית להתרות בו אם תעבור תכנס לכיפה: **מלא קומתו.** גובה: **והיכא רמיזא.** ודאי הלכה למשה מסיני היא הך עונש דכיפה ומיהו היכא רמיזא מקלא: **תמותת רשע רעה.** מי שהוחזק רשע תמיתתו רעתו. אלמא מוחזק רשע בר מיתה הוא: **במצודה רעה.** איידי דאיירי הכא ריש לקיש בהאי קרא מייתינן לאידך דרשא דר"ל: **מאי מצודה רעה חכה.** אמ"ו בלע"ז שהוא רע וחלק וקטן ואוחז בו דגים גדולים פתאום ואינו רואה ואינו דומה לנאחז ברשתות ע"י מארב ותחבולות: **מתני' שלא בעדים.** שלא ניתן לב"ד להרגו: **לחם צר.** לקמן בעי מאי שנא מכיפה קמייתא: **גמ' מנא ידעינן.** הואיל וליכא עדות: **בעדות מיוחדת.** דשנים מעידין עליו ועדותן אמת אלא שאין מיתתו מסורה לב"ד כגון שנים רואין אותו אחד מחלון זה ואחד מחלון זה דאמר במסכת מכות (דף ו:) דלא מיקטל עליה ומיהו הכא תנינן דעייל לכיפה אבל על פי עד א' מוליא דבה בעלמא הוא: **בעוקצי תאנים.** בדיקות יתירא הוא והני דבן זכאי פטר ליה בההוא הכחשה מקטלא מיהו עדות אמת הוא ועייל לכיפה: **מעייניה.** בני מעיו: **והדר מאכילין אותו שעורין.** שנופחין בתוך מעיו ומתוך שהוקטן מעיינו הוא נבקע: **מתני' הקסוה.** מפרש בגמרא: **ארמית.** בת עובד כוכבים: **קנאין פוגעין בו.** בני אדם כשרין המתקנאין קנאתו של מקום פוגעין בו בשעה שרואין את המעשה אבל לאחר מיכן אין מיתתו מסורה לבית דין והלכה למשה מסיני הוא: **פוגעין.** ממיתין כמו לך ופגע בו (מלכים א ב): **גוזרין.** פקעין אשטל"ש בלע"ז: **גמ' והיכא רמיזא.** דשייכא בה מיתה: **כבלע את הקדש.** לשון גנב שמבליעין ומחביאין. ורמז בעלמא הוא ולא מקרא נפיק דעיקר קרא בלוים כתוב שהוזהרו שלא לראות בסלוק מסעות [ע)]בשעת הכנסת כלים לנרתק שלהן שהיו אהרן ובניו מכסין הארון והמזבחות כמו שכתוב שם ובא אהרן בנסעם והורידו: **יכה קוסם את קוסמו.** שמקלל כלפי מעלה בקוסם יכה הקוסם זה את קוסמו היינו כלפי מעלה שנותן קסמים האלו בלבו [פ)](קסבר המקלל דקא מחשב ליה) האי קוסם בעיניו שהוא [צ)]ראוי ויש בו כח לקלל בו: **יכהו קוסם.** מקלל את חבירו ואומר יכהו הקוסם הזה: **לו ולקונו ולמקנו.** דהיינו כלפי מעלה שהוא קונה את העולם ומקנה לבריותיו את טובו:

לא

ומר סבר מלקיות מחזקות. פי' בקונטרס לא הוחזק עד שילקה ג' מלקיות וכיון דלקה על השלישית אע"ג דהשתא איתחזק רשע לא מעיילינן ליה לכיפה דבתרי דיני לא דיינינן ליה ועל חנם דחק לפרש כן דמלקיות מחזיקות היינו שאין מתייסר אע"פ שהלקוהו ב' וג' פעמים ואינו נמנע מלעבור שוב לא יתייסר:

נסג"ז

עין משפט
נר מצוה

נג א ב ג מיי' פי"ח מהלכות סנהדרין הל' ד סמג עשין קה:
נד ד מיי' שם הלכה ה:
נה ה מיי' שם הלכה ד:
נו ו ז ח ט מיי' פ"ד מהל' רוצח הלכה ח סמג לאוין קסג:
נז י מיי' שם ופי"ח מהלכות סנהדרין הל' ד סמג שם וסי' קה:
נח כ מיי' פי"ח מהל' סנהדרין הל"ו סמג עשין קה:
נט ל מיי' שם ופי"ב מהלכות איסורי ביאה הלכה ד סמג שם ולאוין קיב טוש"ע אה"ע סימן טז סעיף ב וטוש"ע חו"מ סימן תכה סעיף ד בהג"ה:
ס מ מיי' פי"ח מהלכות סנהדרין הל"ו ופ"ד מהלכות ביאת מקדש הל' ב סמג עשין קה:
סא נ מיי' פ"ט מהלכות ביאת מקדש הל"א סמג לאוין סט:
סב ס מיי' פי"ח מהל' סנהדרין הל"ו סמג עשין קה:

מסורת הש"ס

א) [לקמן פב:] יבמות סד:, ב) יבמות סד: ב"מ קו:, ג) [עי' תוס' יבמות סד: ד"ה דתנן], ד) [תוספת' פי"ב], ה) [תוספתא שם], ו) מכות ו:, ז) לעיל ט: מ. מא., ח) [לקמן פב. ע"ז לו:], ט) [עי' תוס' זבחים לג. ד"ה וטמאים וכו' ותוס' יבמות ז: ד"ה ורבה קרי], י) [לקמן פד.], כ) [לקמן פג:], ל) [וז"ל הרמב"ן בפירוש החומש שהגניבה והגזל יקראו בליעה מלשון חיל בלע ויקיאנו (איוב כ') והוצאתי את בלעו מפיו (ירמיה נא)], מ) [שם], נ) [נ"ל אחר ד"ה לימא], ס) בס"א ליתא הוא, ע) [יומא נד.], פ) נ"ל וקחשיב ליה וכן גי' רש"ל, צ) בס"א ירא,

◆

תורה אור השלם

1. תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה וְשֹׂנְאֵי צַדִּיק יֶאְשָׁמוּ: תהלים לד כב
2. כִּי גַּם לֹא יֵדַע הָאָדָם אֶת עִתּוֹ כַּדָּגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים בִּמְצוֹדָה רָעָה וְכַצִּפֳּרִים הָאֲחֻזוֹת בַּפָּח כָּהֵם יוּקָשִׁים בְּנֵי הָאָדָם לְעֵת רָעָה כְּשֶׁתִּפּוֹל עֲלֵיהֶם פִּתְאֹם: קהלת ט יב
3. וְנָתַן לָכֶם אֲדֹנָי לֶחֶם צָר וּמַיִם לָחַץ וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ: ישעיהו ל כ
4. וְעַל שֻׁלְחַן הַפָּנִים יִפְרְשׂוּ בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְנָתְנוּ עָלָיו אֶת הַקְּעָרֹת וְאֶת הַכַּפֹּת וְאֶת הַמְּנַקִּיֹּת וְאֵת קְשׂוֹת הַנָּסֶךְ וְלֶחֶם הַתָּמִיד עָלָיו יִהְיֶה: במדבר ד ז
5. וְלֹא יָבֹאוּ לִרְאוֹת כְּבַלַּע אֶת הַקֹּדֶשׁ וָמֵתוּ: במדבר ד כ

◆

לעזי רש"י

אמ"ו [אי"ם]. חכה (ליתר דיוק: קרס שבקצה החכה).
אשטל"ש [אישטילי"ש]. גזירי-עץ.

◆

מוסף רש"י

מכניסין אותו לכיפה. אם חזר וחטא בשלישית, דמחזקינן ליה ברשיעא מתרי זימני שלקה (יבמות סד:). **בעדות מיוחדת.** אחד רואה אותו מחלון זה ואחד רואה מחלון זה ואינן רואין זה את זה (מכות ו:). **בעוקצי תאנים.** שהיו מעידים עליו שהרגו תחת תאנה ובדק בן זכאי תאנה זו עוקציה גסין או דקין. עוקץ זנב הפרי מקום חיבורו לאילן (לעיל מ. וכעי"ז ט:). **קנאין.** בני אדם המקנאין קנאתו של מקום לנקום נקמותיו, פוגעין בו. בשעת בעילה, לפי שאינו במיתת ב"ד, וכמעשה שהיה לזמרי וכזבי (ע"ז לו:).

לא פגעו בו קנאין מהו אינשייה רב לגמריה אקריוהו לרב כהנא בחלמיה [1]בגדה יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל נכר אתא א"ל הכי אקריון אדכריה רב לגמריה בגדה יהודה זו עבודת כוכבים וכן הוא אומר [2][כן] בגדתם בי בית ישראל נאום ה' ותועבה נעשתה בישראל ובירושלים זה משכב זכור וכן הוא אומר [3]ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה היא כי חלל יהודה קדש ה' זו זונה וכן הוא אומר [4]לא (א)(יהיה קדש) ובעל בת אל נכר זה הבא על הכותית (ב) [א]וכתיב בתריה [5]יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה (ג)(מאלהי) יעקב ומגיש מנחה לה' צבאות (ד)[ב]אם ת"ח הוא לא יהיה לו ער בחכמים ועונה בתלמידים אם כהן הוא לא יהיה לו בן מגיש מנחה לה' צבאות א"ר חייא בר אבויה [ג]כל הבא על הכותית (ב) כאילו מתחתן בעבודת כוכבים דכתיב ובעל בת אל נכר וכי בת יש לו לאל נכר אלא זה הבא על הכותית (ב) (ה)וא"ר חייא בר אבויה כתוב על גלגלתו של יהויקים זאת ועוד אחרת זקינו דרבי פרידא אשכח ההוא גולגלתא דהוות שדיא בשערי ירושלים והוה כתוב עילויה זאת ועוד אחרת קברה והדר נבוג קברה והדר נבוג אמר האי גולגלתא של יהויקים דכתיב ביה [6]קבורת חמור יקבר סחוב והשלך מהלאה לשערי ירושלים אמר מלכא הוא ולאו אורח ארעא לבזויי שקלה כרכה בשיראי ואותביה בסיפטא אתאי דביתהו חזיתה נפקת אמרה להו לשיבבתהא אמרי לה האי דאיתתא קמייתא היא דלא קא מנשי לה שגרתא לתנורא וקלתה כי אתא אמר היינו דכתיב עילויה זאת ועוד אחרת (ו)כי אתא רב דימי אמר בית דינו של חשמונאי גזרו הבא על הכותית (ב) חייב עליה משום נשג"א כי אתא רבין אמר [ד]משום נשג"ז נדה שפחה גויה זונה אבל (ז)משום אישות לית להו ואידך (ח)נשייהו ודאי לא מיפקרי א"ר חסדא [ה]הבא לימלך אין מורין לו איתמר נמי אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הבא לימלך אין מורין לו [ו]ולא עוד אלא שאם פירש זמרי והרגו פנחס נהרג עליו נהפך זמרי והרגו לפנחס אין נהרג עליו שהרי רודף הוא [7]ויאמר משה אל שופטי ישראל וגו' הלך שבטו של שמעון אצל זמרי בן סלוא אמרו לו הן דנין דיני נפשות ואתה יושב ושותק מה עשה עמד וקיבץ כ"ד אלף מישראל והלך אצל כזבי אמר לה השמיעי לי אמרה לו בת מלך אני וכן צוה לי אבי לא תשמעי אלא לגדול שבהם אמר לה אף הוא נשיא שבט הוא ולא עוד אלא שהוא גדול ממנו שהוא שני לבטן והוא שלישי לבטן תפשה בבלוריתה והביאה אצל משה אמר לו בן עמרם זו אסורה או מותרת ואם תאמר אסורה בת יתרו מי התירה לך נתעלמה ממנו הלכה געו כולם בבכיה והיינו דכתיב [8]והמה בוכים פתח אהל מועד וכתיב [9]וירא פנחס בן אלעזר מה ראה אמר רב (ט)ראה מעשה ונזכר הלכה אמר לו אחי אבי אבא לא כך לימדתני ברדתך מהר סיני (י)הבועל את כותית קנאין פוגעין בו אמר לו (כ)קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא ושמואל אמר ראה (ל)שאין [10]חכמה ואין תבונה ואין עצה נגד ה' (מ)[ז]כל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב ר' יצחק אמר ר"א ראה שבא מלאך והשחית בעם ויקם מתוך העדה ויקח רומח בידו מיכן שאין נכנסין בכלי זיין לבית המדרש שלף שננה והניחה באונקלו והיה

נשען

לא פגעו בו קנאין מהו. מה עונש בדבר: **אנשייה רב לגמריה.** שכח מה שגמר מרבו בדבר זה ולא ידע להשיבו: **וכן הוא אומר ואת זכר וגו'.** סיפיה דקרא תועבה היא: **זונה.** מופקרת ואפי' ישראלית: **קדש.** מפקיר קדושתו והולך לרדוף זונות. קדשה מחללת קדושתה וכן קדש מחלל קדושתו: **כתוב על גלגלתו של יהויקים.** משום ר' חייא בר אבויה נקט לה: **זאת ועוד אחרת.** נקמה נעשית בה כבר ועוד אחרת תעשה בה: **זקינו דר' פרידא.** הוא ר' חייא בר אבויה והכי אמרי' בחלק(נ): **נבוג.** בזבזה ויצאה מקבורתה: **קבורת חמור.** מושלך ברחובות: **בסיפטא.** ארגז: **לשיבבתהא.** לשכנותיה: **דלא קא מנשי לה.** אינה נשכחת מלבו: **שגרתה לתנורא.** הסיקה את התנור: **חייב עליה.** כלומר נענש בה משום כל אלו: **נדה.** אע"פ שדם כותית כדם בהמה מכל מקום מיאוס וחילול לקדושת השם הוא: **שפחה.** שהיא כשפחה אצלו שכנסת ישראל גבירה נקראת: **עובדת כוכבים.** לא תתחתן בם כי יסיר וגו'(ס) כל המסירות את הלב במשמע(ע). ומיהו לאו דלא תתחתן ליכא דאורייתא דדרך חתנות משמע ובית דינו של חשמונאי גזרו דלפרוש מינה משום כל הני: **א"א.** ולאו ממש דקדושין לית להו ומיהו לא"א דמיא וחייב לפרוש הימנה שלא יהא רגיל באשת איש: **אבל אישות אין להם**(א). שסתם כותית מופקרת ואינה מיוחדת לבעלה ולא דמיא לא"א: **אמר רב חסדא.** קנאי הבא לימלך בבית דין בשעת מעשה אם יפגע בו אין מורים לו שלא נאמרה אלא למקנא מעצמו ואינו נמלך: **ולא עוד אלא שאם פירש זמרי.** מן האשה והרגו פנחס אחר כן נהרג עליו שלא נאמרה הלכה זו אלא בשעת מעשה: זמרי הוא שלומיאל: **נשיא שבט.** שמעון כדלקמן: שמעון שני לבטן לוי שלישי לבטן: **בת יתרו מי התירה לך.** משה קודם מתן תורה נשא וכשנתנה תורה כולן בני נח היו ונכנסו לכלל מצות והיא עמהם וגרים רבים של ערב רב: **ונתעלמה ממנו הלכה.** שנאמר לו בסיני הבועל כותית וכו': **אחי אבי אבא.** היינו משה שהיה אחי אבי אביו אהרן: **פרוונקא.** שליח: **שמואל אמר מאי וירא ראה שאין חכמה.** כלומר נזכר פסוק אין חכמה ואין תבונה נגד ה' שכל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב לפיכך הורה פנחס הלכה בפני רבו ולא המתין ליטול רשות ממשה שלא יראו הרואים וילמדו להתיר את כותית: **ויקם ויקח.** מכלל דעד השתא לאו בידו הוה: **העדה.** סנהדרין שהיו יושבים ודנין כדכתיב קח את כל ראשי ואמרי' בפר' ד' (לעיל לה.) חלק להם בתי דינין לדונם דיני נפשות על עון פעור: **שלף שננה.** שלף הברזל שבראש העץ של רומח: **אונקלי.** מלבוש:

נשען

נשג"ז. זונה אם הוא כהן: **ואידך** נשייהו **לא מפקרי.** ולא מחייבי משום זונה הקשה ה"ר משה מפונטויז"א מהא דאמר פרק הבא על יבמתו (יבמות סא. ושם) אין זונה אלא גיורת ומשוחררת וכ"ש כותית(פ) וי"ל דכיון דכתיב זונה לא יקח לא מחייב משום זונה אלא אם כן יש בה ליקוחין כגון גיורת דתפסי קידושי אבל כותית לא ועוד משמע קרא דאיירי בההיא דשריא לישראל ואסירה לכהן לאפוקי כותית דאסורה לתרווייהו ומיהו קשה דבפרק כל האסורין (תמורה כט: ושם) קאמר רבא בכהן הבא על כותית לוקה עליה משום זונה מדאורייתא ודוחק הוא לאוקמי שמעתא דהכא כאביי ועוד קשה דבפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עח.) פליגי רבי יהודה ורבי יוסי ור"ש בגיורת לכהן ואפי' לרבי שמעון לא שרי אלא בנתגיירה פחותה מבת שלש שנזרעו בתוליה בישראל אבל כותית לא ונראה לפרש דהך שמעתא במשומרת שלא נבעלה ואפילו אינה משומרת לא לקי מדאורייתא מספיקא אבל ודאי בעולה לוקה מדאורייתא כרבא בתמורה והיא דקדושין אע"ג דמדאורייתא אסורה לאו משום זונה מיתסרה אלא גזירת הכתוב וכן משמע בירושלמי פרק בתרא דקידושין דא"ר יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי מעשה במשפחה בדרום שהיו קורין עליה ערעור ושלח רבי את ר' רומנוס לבודקה ומצא שנתגיירה זקנתה פחותה מבת ג' שנים ויום אחד והכשירה רבי לכהונה רב הושעיא אמר כרבי שמעון הכשירה א"ר זעירא דברי הכל הוא דא"ר זעירא בשם רב אדא בר אחוה ר' יודן מטו בה בשם רב ר' אבהו בשם ר' יוחנן ולד בוגרת כשר שהיא בלא תעשה ובא מכח עשה והוא אשה בבתוליה יקח ולא בוגרת כל לא תעשה הבא מכח עשה עשה הוא ודכוותיה כי אם בתולה מעמיו ולא גיורת כל לא תעשה הבא מכלל עשה עשה משמע מהתם בהדיא דליכא מלקות והוצרכו חכמים לגזור כדי לחייבו מלקות ומיהו סוגיא דידן משמע דעובדא דירושל' משום זונה דמייתי לה בפ' הבא על יבמתו (צ) ובעי למפשט מינה דהלכה כר"ש ודחי שאני התם הואיל ואינסב אינסב דהא רב ורבי יוחנן דאמרי בוגרת ומוכת עץ לא ישא ואם נשא נשוי ומסיק בשלמא התם סופה להיות בעולה תחתיו הכא סופה להיות זונה תחתיו וכ"ל זונה לאו דווקא:

היוצק

עין משפט נר מצוה

סג א מיי' פי"ב מהל' איסורי ביאה הל"ו סמג לאוין קיב טוש"ע אה"ע סימן טז סעיף ב:

סד ב ג מיי' שם טור שו"ע שם:

סה ד מיי' שם הלכה ב וסמג שם טור שו"ע שם סעיף א:

סו ה ו מיי' שם הלכה ה וסמג שם טור שו"ע חו"מ סימן תכה סעיף ד בהגה:

סז ז מיי' פ"ה מהלכות ת"ת הלכה ג סמג עשין ז טור שו"ע יו"ד סימן רמב סעיף יא:

תורה אור השלם

1. בָּגְדָה יְהוּדָה וְתוֹעֵבָה נֶעֶשְׂתָה בְיִשְׂרָאֵל וּבִירוּשָׁלָם כִּי חִלֵּל יְהוּדָה קֹדֶשׁ יְיָ אֲשֶׁר אָהֵב וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר: מלאכי ב יא
2. אָכֵן בָּגְדָה אִשָּׁה מֵרֵעָהּ כֵּן בְּגַדְתֶּם בִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְיָ: ירמיהו ג כ
3. וְאֶת זָכָר לֹא תִשְׁכַּב מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תּוֹעֵבָה הִוא: ויקרא יח כב
4. לֹא תִהְיֶה קְדֵשָׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה קָדֵשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל: דברים כג יח
5. יַכְרֵת יְיָ לָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂנָּה עֵר וְעֹנֶה מֵאָהֳלֵי יַעֲקֹב וּמַגִּישׁ מִנְחָה לַייָ צְבָאוֹת: מלאכי ב יב
6. קְבוּרַת חֲמוֹר יִקָּבֵר סָחוֹב וְהַשְׁלֵךְ מֵהָלְאָה לְשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלָם: ירמיהו כב יט
7. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל שֹׁפְטֵי יִשְׂרָאֵל הִרְגוּ אִישׁ אֲנָשָׁיו הַנִּצְמָדִים לְבַעַל פְּעוֹר: במדבר כה ה
8. וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיַּקְרֵב אֶל אֶחָיו אֶת הַמִּדְיָנִית לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה בֹכִים פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: במדבר כה ו
9. וַיַּרְא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וַיָּקָם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ: במדבר כה ז
10. אֵין חָכְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֵצָה לְנֶגֶד יְיָ: משלי כא ל

מסורת הש"ס

א) [נ"ל תהיה קדשה מבנות ישראל וכ"א בשאלתות], ב) [בס"א: הגויה], ג) [נ"ל מאהלי], ד) שבת נה: ע"ש, ה) [לקמן קד. ע"ש], ו) ע"ז לו:, ז) [עי' תוס' ע"ז לו: ד"ה משום], ח) [חולין יג:], ט) [פסחים סו.], י) [לעיל פא:] ע"ז לו:, כ) ב"מ פג: לקמן נו., ל) [משלי כא ועי' פירש"י דהכא ד"ה שמואל אמר כו' נזכר פסוק אין חכמה וכו' ודע שהכרח לומר כן הכא כמ"ש תוס' גיטין סח. ד"ה וכתיב זנות כו'], מ) עירובין סג. שבועות ל: [ברכות יט:], נ) [עי' לקמן קד.], ס) [דברים ז], ע) [קדושין סח:], פ) בס"א: גויה, צ) [דף ס:],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אבל אישות. נ"ב עי' לעיל בפרק ד' מיתות סוף דף נ"ב בתוספת:

מוסף רש"י

ער בחכמים. חריף להבין ולהורות בין החכמים, כדאמרינן בערובין (נג:) אהרנית ערנית (שבת נה:). **חייב משום נשג"א.** גזרו עליהן משום נדה דרבנן, ואע"ג דעובדת כוכבים אין דמה מטמאה מן התורה, שהרי היא כבהמה, חכמים גזרו עליה, ומשום שפחה, ומשום עובדת כוכבים כאילו מתחתן בה דרך אישות, ומשום אשת איש, דבעולת בעל יש להן לבני נח, דכתיב והיא בעולת בעל, וישראל הרגיל בכך הואיל ובא עליה בנדתה אתי למבעל נמי נדה ישראלית ואתי למינסב שפחה ועבר משום לא יהיה קדש ואתי למנסבה לעובדת כוכבים ועבר אלא תתחתן ואתי למיבעל אשת איש ישראל (ע"ז לו:). האי חייב לאו דוקא אלא אסור, דלאו מדאורייתא אלא מדרבנן (שבת פא:). **משום נשג"ז.** נדה שפחה עובדת כוכבים זונה, שאם כהן הוא יש כאן משום לאו דזונה, ולא לאו ממש אלא גזירה משום זונה ישראלית שנבעלה לאסור לה (שם). **קריינא דאיגרתא.** משל הוא (ב"מ פג:). **שאין חכמה וגו' נגד ה'.** אין חכמה חשובה נגד ה' (ברכות יט: שבועות ל:) אין תורת חכמה וכבוד ותבונה ויועץ עומדת כנגד חילול השם (ערובין סג.).

סח א מיי' פי"ט מהל' מעשה קרבנות הל"ו:

נשען והולך על מקלו וכיון שהגיע אצל שבטו של שמעון אמר היכן מצינו ששבטו של לוי גדול משל שמעון אמרו הניחו לו אף הוא לעשות צרכיו נכנס התירו פרושין את הדבר א"ר יוחנן ששה נסים נעשו לו לפנחס אחד שהיה לו לזמרי לפרוש ולא פירש ואחד שהיה לו לדבר ולא דבר ואחד שכוון בזכרותו של איש ובנקבותה של אשה ואחד שלא נשמטו מן הרומח ואחד שבא מלאך והגביה את המשקוף ואחד שבא מלאך והשחית בעם בא וחבטן לפני המקום אמר לפניו רבש"ע על אלו יפלו כ"ד אלף מישראל שנאמר [1]ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף והיינו דכתיב [2]ויעמד פנחס ויפלל [א]אמר רבי אלעזר ויתפלל לא נאמר אלא ויפלל מלמד כביכול שעשה פלילות עם קונו בקשו מלאכי השרת לדחפו אמר להן הניחו לו קנאי בן קנאי הוא משיב חימה בן משיב חימה הוא [ב]התחילו שבטים מבזין אותו ראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים והרג נשיא שבט מישראל בא הכתוב ויחסו [3]פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן א"ל הקב"ה למשה הקדם לו שלום שנאמר [4]לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום וראויה כפרה זו שתהא מכפרת והולכת לעולם אמר רב נחמן אמר רב מאי דכתיב [5]זרזיר מתנים או תיש ומלך אלקום עמו ד' מאות ועשרים וארבע בעילות בעל אותו רשע אותו היום והמתין לו פנחס עד שתשש כחו והוא אינו יודע שמלך אלקום עמו במתניתא תנא ששים עד שנעשה כביצה המוזרת והיא היתה כערוגה מליאה מים אמר רב כהנא ומושבה בית סאה תני רב יוסף קבר שלה אמה אמר רב ששת לא כזבי שמה אלא שוילנאי בת צור שמה ולמה נקרא שמה כזבי שכזבה באביה ד"א כזבי שאמרה לאביה כוס בי עם זה והיינו דאמרי אינשי בין קני לאורבני שוילנאי מאי בעיא בהדי קלפי דקני שוילנאי מאי בעיא גפתה לאמה א"ר יוחנן חמשה שמות יש לו זמרי ובן סלוא ושאול ובן הכנענית ושלומיאל בן צורי שדי זמרי על שנעשה כביצה המוזרת בן סלוא על שהסליא עונות של משפחתו שאול על שהשאיל עצמו לדבר עבירה בן הכנענית על שעשה מעשה כנען ומה שמו שלומיאל בן צורי שדי שמו: כהן ששימש בטומאה: בעא מיניה רב אחא בר הונא מרב ששת כהן ששימש בטומאה חייב מיתה בידי שמים או אין חייב מיתה בידי שמים א"ל תניתוה כהן ששימש בטומאה אין אחיו הכהנים מביאין אותו לב"ד אלא פירחי כהונה מוציאין אותו חוץ לעזרה ופוצעין את מוחו בגיזרין ואי ס"ד מחייב בידי שמים לישבקיה דליקטול בידי שמים אלא מאי אינו חייב מי איכא מידי דרחמנא פטריה ואנן ניקום וניקטול ליה ולא [ג]והתנן מי שלקה ושנה ב"ד מכניסין אותו לכיפה רחמנא פטריה ואנן קטלינן ליה האמר ר' ירמיה אמר ר"ל במלקות של כריתות עסקינן דגברא בר קטלא הוא והא גונב הקסוה האמר [ד]רב יהודה בכלי שרת עסקינן ורמיזא [6]לא יבואו לראות כבלע את הקדש ומתו והא המקלל את הקוסם הא תני רב יוסף יכה קוסם את קוסמו דמיחזי כמברך את השם והא בועל את הכותית הא אקריוה לרב כהנא בחלמיה ואדכריה רב לגמריה איתיביה [ה]היוצק והבולל והפותת המולח המניף המגיש והמסדר את השולחן המטיב את הנרות והקומץ והמקבל דמים בחוץ פטור ואין חייבין עליהן לא

נשען והולך על מקלו. על העץ לבדו בלי הברזל שלא יהיו מכירים בו בני שבטו שלהרוג הוא בא: **היכן מצינו כו'.** כלומר אתם מפקירים עצמכם אחר בנות מואב אני למה לא אעשה כמותכם וכי שבט שלי גדול משלכם שאהיה פרוש וטהור יותר מכולכם כיון ששמעו כן אמרו הניחו לו ליכנס לקובה שאף הוא רוצה כמותינו: **לרכיו.** תשמיש: **התירו פרושין את הדבר.** ודאי מותר לעשות כן שהרי פנחס עשה כמותינו כך אמרו העומדים שם כשראו שנכנס: **שהיה לו לפרוש.** מן האשה ושוב אין ניתן להורגו: **לדבר.** לזעוק לאנשי שבטו לסייעו: **שכוון בזכרותו ובנקבותה.** וראו אותם דבוקים זה בזה וידעו שניתן רשות לקנאי לפגוע בו ולא יאמרו שנאה היתה בלבו עליו: **שלא נשמטו.** לפרוש זה מזה עד שראו שהרגם בדין: **והגביה את המשקוף.** והוציאן נדבקים ולא הוצרך להשפיל הרומח וישמטו: **ואחד שבא מלאך והשחית.** והוטרדו בני שבטו ולא הרגו לפנחס: **פלילות.** ריב: **בן קנאי.** משבט לוי שקינא במעשה דינה דכתיב (בראשית לד) הכזונה יעשה את אחותנו: **בן משיב חמה.** אהרן במעשה דקרח דכתיב כי יצא הקצף [ו] וכתיב ויתן את הקטורת [ז]: **אבי אמו.** יתרו דאלעזר אבי פנחס לקח מבנות יתרו דכתיב [ח] ולאלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ומפרש באגדה [ט] פוטיאל זה יתרו שפיטם עגלים לעבודת כוכבים ואמרו בסוטה [י] פוטיאל זה (בנו של) [כ] יוסף שפטפט ביצרו ומשנינן [ל] אי אבוה דאמיה מיתרו אמיה דאימיה מיוסף אי אבוה דאימיה מיוסף אימיה דאימיה מיתרו דיקא נמי דכתיב פוטיאל ולא פוטאל: **וראויה כפרה זו.** שעשה פנחס: **שתהא מכפרת לעולם.** דכתיב (במדבר כה) לברית כהונת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר: **ד' מאות וכו'.** זרזיר בגימטריא הכי הוו: **מתנים.** לשון המתנה: **או תיש.** עד שתשש כחו: **אלקום עמו.** שכל הקמות שלו: **ופנחס לא היה יודע.** שהקדוש ב"ה שמו מלך אלקום עמו שלא היה צריך להמתין שיתשש כחו. ונראה בעיני שהתיבה הזאת לשון ערבי שכל פתיחת תיבותיהן אל: **ששים.** ואין לדבר רמז במקרא: **שנעשה.** ביצים שלו כביצים מוזרות שהוקלש ונתבלבל שכבת זרע שבתוכו מרוב בעילות: **והיא נתמלאה.** שכבת זרע כערוגה מלאה מים: **מושבה.** מקום מושבה שהיתה רחבה ביותר: **וקבר שלה.** פתיחת רחמה: **שכזבה באביה.** שלוה אליה אל תשמעי אלא לגדול שבהם: **כוס בי עם זה.** שחוט אותם ע"י: **והיינו דאמרי אינשי.** על שם כזבי אומרים דבר זה: **בין קני לאורבני.** מקום יחוד: **אורבני.** ערבה דקה הגדלה בין האגמים אשטוינ"א בלע"ז: **מאי בעי.** ודאי משום זנות הלכה לשם: **בהדי קלפי דקני.** קליפות הקנים: **שוילנאי מאי בעיא.** ודאי משום זנות הלכה שם: **גפתה לאמה.** הגאיפה אמה כלומר הוציאה שם גפייתה על אמה שכיון שזינתה קורין אותה זונה בת זונה: **הסליא.** גרס שיזכרו ויספרו ° לשון לא תסולה (איוב כח) המסולאים בפז (איכה ד) שהיו מעריכין עצמן בפז ואת זה ואת משפחתו סלו בניאופים. ל"א גרס לחפש ולדקדק אחר עונש לשון מסלסל בשערו (נזיר דף ג.): **מעשה כנען.** זמה כדאמרינן בערבי פסחים (דף קיג:) ה' דברים לוה כנען את בניו ואהבו את הזמה: **הא אקריוה לרב כהנא בחלמיה.** יכרת וגו' אלמא בר כרת הוא: **היוצק.** שמן על מנחה: **והבולל.** בשמן: **והפותת.** פתים לאחר אפייתה כגון מנחת מחבת ומרחשת ומאפה תנור שהן באות אפויות: [מ] **והמניפה והמגישה.** בקרן מערבית דרומית כנגד חודה של קרן כדאמרי' בסוטה בפ' ב' (ד' יד:) והמסדר שלחן [נ] ולחם הפנים: **בחוץ.** אם עשה אחת מאלו בחוץ: **פטור.** דלא חייב כרת אלא שוחט דכתיב (ויקרא יז) אשר ישחט וגו' ומעלה דכתיב (שם) אשר יעלה עולה וזורק דאתרבי מדם שפך [שם] בפ"ד (לעיל דף לד:) וכל הני דיש אחריה עבודה אמעיט בפ' בתרא דזבחים (דף קטו:) מה העלאה מיוחדת שהוא גמר עבודה אף כל שהוא גמר עבודה: לא

היוצק והבולל. הא דלא חשיב מולק משום דפטור מולק נפקא לן בפרק השוחט והמעלה (זבחים דף קז. ושם) מדכתב אשר ישחט על השוחט הוא חייב ולא על המולק אבל כל הני דהכא נפקא לן בפ' בתרא דזבחים (דף קטו: ושם) מדכתב אשר יעלה מה העלאה שהיא גמר עבודה וכו' והולכה לא חשיב משום דאפשר לבטלה לשחוט בלד המזבח ולזרוק ומיהו קשיא ליתני נותן שמן ופתילה במנורה שיש אחריה הדלקה ופטרי' בהו זר בפ' ב' דיומא (ד' כד. ושם) מהאי טעמא דיש אחריהן עבודה ומהדלקה גופה לא קשה דלאו עבודה היא כדאמר התם: **המולח** והמניף והמגיש. לא דק דתנופה והגשה קודמת למליחה כדתניא [ס] הניף והגיש קמץ ומלח והקטיר ועוד אמרינן בהקומץ רבה [ע] וכי ס"ד שזר קרב אצל המזבח גבי לא מלח והיינו משום שהיתה המליחה אחר התנופה והגשה: ולא

א) לעיל מד., **ב)** ב"ב קט: סוטה מג., **ג)** לעיל פא: יבמות סד:, **ד)** [לעיל פא:], **ה)** זבחים קיב:, **ו)** [במדבר יז], **ז)** [שם], **ח)** [שמות ו], **ט)** [שמו"ר ז ה], **י)** [דף מג.], **כ)** [רש"ש מח"ז], **ל)** [שם], **מ)** והמגיש מנחה. רש"ל, **נ)** [נ"ל בלחם], **ס)** [עי' תוס' מנחות יח. ד"ה לא מלח] :, **ע)** [דף כ.],

◆

תורה אור השלם

1. וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים אָלֶף: במדבר כה ט
2. וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה: תהלים קו ל
3. פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: במדבר כה יא
4. לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם: במדבר כה יב
5. זַרְזִיר מָתְנַיִם אוֹ תָיִשׁ וּמֶלֶךְ אַלְקוּם עִמּוֹ: משלי ל לא
6. וְלֹא יָבֹאוּ לִרְאוֹת כְּבַלַּע אֶת הַקֹּדֶשׁ וָמֵתוּ: במדבר ד כ

◆

גליון הש"ס

רש"י ד"ה הסליא לשון לא תסולה. עי' תוי"ט פ"ז מ"ה דפרה מ"ש בשם הערוך:

◆

לעזי רש"י

אשטוינ"א [אישטנ"ק]. אגם, בְּרֵכָה.

◆

מוסף רש"י

פלילות. דין (לעיל מד.). **שפיטם אבי אמו כו'.** כדכתיב כהן און (נ"ל מדין) כומר (רשב"ם ב"ב קט:). **מי שלקה ושנה.** שלקה שתי פעמים על שתי עבירות (לעיל פא:). **ב"ד מכניסין אותו לכיפה.** אם חזר וחטא בשלישית, דמחזקינן ליה ברשיעא בתרי זימני שלקה (יבמות סד:). **היוצק.** שמן על המנחה כדכתיב (ויקרא ב) ויצקת וגו' (זבחים קיב:). **והפותת.** מנחת מאפה כדכתיב פתות אותה פתים (שם). **המגיש.** מנחה בחוץ, והיא טעונה הגשה בפנים בקרן מערבית דרומית כמשפטה (שם). **המטיב את הנרות.** מדשן את המנורה בבקר (שם).

[א]לא משום זרות [ב]ולא משום טומאה [ג]ולא משום מחוסר בגדים [ד]ולא משום רחוץ ידים ורגלים הא מקטר חייב מאי לאו מיתה לא באזהרה אלא זר נמי לאזהרה והכתיב [1]והזר הקרב יומת הא כדאיתא והא כדאיתא מכלל דיוצק ובולל לאו נמי לא והתניא א)אזהרה ליוצק ובולל מניין ת"ל [2]קדושים יהיו ולא יחללו מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא מיתיבי ואלו הן שבמיתה טמא ששימש תיובתא: גופא [ג]ואלו שבמיתה [ה]האוכל את הטבל [ו]וכהן טמא שאכל תרומה טהורה [ז]וזר שאכל את התרומה [ח]וזר ששימש ג)[ט]וטמא ששימש [י]וטבול יום ששימש [כ]ומחוסר בגדים [ל]ומחוסר כפרה [מ]ושלא רחץ ידים ורגלים ד)[נ]ושתויי יין [ס]ופרועי ראש ה)[ע]אבל ערל [פ]ואונן [צ]ויושב אינן במיתה אלא באזהרה בעל מום רבי אומר במיתה וחכ"א [ק]באזהרה ו)הזיד במעילה רבי אומר במיתה וחכ"א [ר]באזהרה האוכל את הטבל מנלן ז)דאמר שמואל משום ר"א מניין לאוכל את הטבל שהוא במיתה דכתיב [3]ולא יחללו את קדשי בני ישראל [את] אשר ירימו לה' בעתידים לתרום הכתוב מדבר ויליף חילול [4]חילול מתרומה מה להלן במיתה אף כאן במיתה ונילוף חילול [5]חילול מנותר מה להלן בכרת אף כאן בכרת מסתברא מתרומה הוה ליה למילף שכן תרומה חוצה לארץ הותרה ברבים פירות פיגול ונותר אדרבה מנותר הוה ליה למילף שכן פסול אוכל אין לו היתר במקוה הנך נפישן רבינא אמר חילול דרבים מחילול דרבים עדיף וכהן טמא שאכל תרומה טהורה מנלן ח)דאמר שמואל מניין לכהן טמא שאכל תרומה טהורה שהוא במיתה בידי שמים דכתיב [4]ושמרו את משמרתי ולא ישאו עליו חטא וגו' טהורה אין טמאה לא דאמר ט)שמואל א"ר י)אליעזר [ש]מניין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו במיתה שנאמר [4]ומתו בו כי יחללוהו

פרט

לא משום זרות. זר שעשה אחת מהם בפנים אינו חייב מיתה דנפקא לן בסדר יומא (דף כד.) מועבדתם עבודת מתנה ב) ודרשי' עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה וכל הני יש אחריה עבודה. יוצק ובולל ושאר עבודות דמנחה יש אחריה עבודה דהקטרת הקומץ אחר כולן. מסדר השולחן עבודה אחרונה של לחם הפנים היינו סילוק בזיכין והקטרתן. המטיב את הנרות המדשנם שחרית יש אחריה הדלקת ערבית. מקבל דמים יש אחריו זריקה: **ולא משום טומאה.** כהן טמא ששימש. דזרות ושמוש בטומאה מחד קרא נפקי אזהרה דידהו בפ' כל הזבחים תנינא בשחיטת קדשים (זבחים דף טו:) וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו ל) דהיינו טומאה כדכתיב בתריה אמור אליהם לדורותיכם וגו' וזר נמי מיניה דרשינן מדאיצטריך קרא למיכתב בני ישראל למעוטי מאי אי למעוטי קדשי נכרים וקדשי נשים וכי בטומאה קרבי והא אמרינן התם דלא אלא הכי קאמר בני ישראל נמי שהם זרים לא יעבדו שלא יחללו וכיון דזרות וטומאה מחד קרא נפקי מאן דמחייב אזרות מחייב נמי אטומאה: **ולא משום מחוסר בגדים.** דאינהו נמי מזרות אתרבאי בפ"ב דזבחים (דף יז:) דכתיב וחגרת אותם אבנט וגו' מ) בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם וכו' והוו להו זרים: **ולא משום שלא רחוץ ידים ורגלים.** דחוקה חוקה ממחוסר בגדים גמר לה התם לענין אחולי עבודה והאי תנא נמי יליף מינה דאמר מה מחוסר בגדים לא מיחייב אלא אגמר עבודה האי נמי לא מיחייב אלא אעבודה שהוא גמר: **הא מקטיר.** דהויא עבודה תמה שאין אחריה עבודה חייב משום טומאה ומאי חייב לאו מיתה: **לא לאו.** הוא דמחייב דכתיב ולא יחללו: ופרכינן **אלא זר נמי.** הא דדייקינן הא מקטיר לענין זרות תימא נמי דלאו הוא דמחייב והא מיתה בהדיא כתיב והזר הקרב וגו': **הא כדאיתא וכו'.** בזרות דייקינן הא מקטר חייב מיתה ולענין טומאה לאו: **מכלל דיוצק ובולל.** מדקאמר מקטר לאו בעלמא הוא דאית ביה ומההוא חיובא ממעיט ליוצק ובולל אלמא אפילו לאו לא מיחייב משום טומאה: **אזהרה ליוצק ובולל.** לטומאת הגוף מנין: **קדושים יהיו ולא יחללו.** אם אינו ענין לעבודה תמה דהא כתיב וינזרו ולא יחללו תנהו ענין לעבודה שיש אחריה עבודה: **ואלו שבמיתה.** ברייתא היא וחשיב נמי טובא ותני נמי טמא ששימש: **האוכל את הטבל וכו'.** כולה מתני' יליף לה מקראי לקמן: **ופרועי ראש.** ששימשו. פרועי ראש שעברו עליהם יותר משלשים יום שלא גלחו ראשם: **אבל ערל.** שמתו אחיו מחמת מילה וכן אונן ששימש וכן מי ששימש מיושב דכל הני כולהו קים להו בהו דמחלי עבודה בפ"ב דזבחים (ד' טו:) אפילו הכי ליתנהו במיתה אלא באזהרה ולקמן [ע"ב] מפרש לה: **בעל מום.** כהן בעל מום ששימש: **רבי אומר במיתה.** לקמן [פד.] מפרש פלוגתייהו: **הזיד במעילה.** נהנה מן הקדש שיש בו מעילה במזיד: **אשר ירימו.** שעתידין לתרום וקאמר דלא יחללום שאסור לאכלם בטבלם: **מתרומה.** שאכלה בטומאה דכתיב [ויקרא כב] ומתו בו כי יחללוהו: **מנותר.** כי את קדש ה' חלל [שם יט]: **תרומה חוצה לארץ וכו'.** סימן הוא. זה תרומה וזה תרומה מעורבת בו. ואין נוהגין בחוצה לארץ אבל נותר נוהג במדבר ובשעת היתר הבמות בכל מקום. ויש היתר לאיסורו זה יש היתר לאיסורו בהפרשה וזה יש היתר לאיסורו דטביל ומותר בתרומה אבל נותר אין היתר לאיסורו. זה נאמר בו חלול בלשון רבים ולא יחללו וזה בלשון רבים כי יחללוהו אבל נותר לשון יחיד קדש ה' חלל: **פגול ונותר.** אין נוהג לא בטבל ולא בתרומה אלא בקדשים: **שכן פסול אוכלין.** נותר וטבל שניהם פסול המאכל אבל תרומה פסול הגוף הוא דכי יחללוהו בטומאת הגוף כתיב. טבל ונותר אין להם טהרה במקוה אבל טמא בתרומה יש לו טהרה במקוה: **שנאמר ושמרו את משמרתי וגו'.** לכהנים טמאים דבר הכתוב בפרשת אמור איש איש מזרע אהרן: **טהורה אין.** מילתא באפי נפשה היא וקאי אדשמואל דאמר טמא שאכל תרומה טהורה קאמר טהורה דווקא אבל טמאה לאו במיתה אם אכלה בטומאת הגוף:

לימא

ולא משום טומאה. וא"ת תיפוק ליה משום טמא שנכנס למקדש דכרת וי"ל כגון שנטמא בפנים ולא שהה וכי האי גוונא פריך ומשני בפ"ב דשבועות (ד' יז. ושם) דפריך התם אלא דקיימא לן טמא ששימש במיתה היכי משכחת לה אי דשהה בר כרת הוא ואי דלא שהה היכי עביד עבודה ומשני כגון שבא בקצרה והיפך בצינורא ועבודות דהכא נמי אפשר למיעבד בלא שהייה ואפילו איכא מנייהו דלא אפשר בלא שהייה חשיב כולהו משום זרות ומחוסר בגדים ושלא רחוץ ידים ורגלים ומיהו קשה הא דקתני ולא משום רחוץ ידים ורגלים דאסידור שלחן והטבת נרות דהיכל תיפוק ליה דנפקא לן לקמן שלא רחוץ ידים ורגלים מדכתיב בבואם אל אהל מועד וגו' אלמא אפי' אביאה ריקנית בלא עבודה מיחייב דאע"ג דכתיב בסיפיה דקרא או בגשתם אל המזבח וגו' אלמא לשרת בעינן ה"מ בעזרה אבל בהיכל אפילו אביאה ריקנית מיחייב וי"ל דלעולם לא מיחייב אביאה ריקנית אפי' אהיכל דלשרת אבבואם נמי קאי וכן מוכח בפרק ב' דזבחים (ד' יט:) דאמר אי כתב בבואם ולא כתב בגשתם ה"א אפי' אביאה ריקנית ופריך לשרת כתיב והא דתנן במס' כלים (פ"א מ"ט) ההיכל מקודש ממנו שאין נכנס לשם שלא רחוץ ידים ורגלים ורבי יוסי פליג ואמר דבין האולם ולמזבח שוה לו התם מעלה בעלמא מיהו בתוספתא משמע דאיכא מיתה דתניא בתוספתא דכלים (פ"א) אמר שמעון הצנוע לפני רבי אליעזר אני נכנסתי בין האולם ולמזבח שלא רחוץ ידים וכו' אמר ליה העבודה אפילו כהן גדול פוצעים את מוחו בגזירין אלא שלא מצאך בעל הפול פי' כמו אין פולין (שבת דף יב.) איש הר הבית הממונה ובודק ואי ליכא מיתה לא היו פרחי כהונה פוצעים את מוחו כדאמ' לעיל (דף פב:) מי איכא מידי דרחמנא פטריה ואנן קטלינן ליה ושמא ההיא פליגא נ): **חילול** דרבים מחילול דרבים עדיף. אע"ג דולא יחללו דכתיב גבי ס) טבל בנותר נמי איירי כדמשמע בזבחים שלהי בית שמאי (דף מה: ושם מו.) דתני לוי מניין שאף בפסול זמן הכתוב מדבר תלמוד לומר ולא יחללו את שם קדשי ע) וגו' בשני חלולים הכתוב מדבר אחד פסול נותר ואחד פסול טומאה מ"מ אי הוה יליף טבל מיניה זה לא היתה גזירה שוה אלא היקש מיהו לקמן קשה דלא בעי למילף טמא ששימש מנותר משום דלא כתיב ביה חילול דרבים וצריך לומר דאע"ג דמוקמינן ליה נמי בנותר מ"מ עיקרו לאו לנותר אלא דמוקמי ליה נמי בנותר משום דאשכחן בעלמא גבי נותר דכתיב ביה חילול כי את קדש ה' חלל (וע"ע תוס' זבחים טו: ד"ה אלא):

פרט

עין משפט נר מצוה

סט א מיי' פ"ט מהל' ביאת מקדש הל"ה:
ע ב ג ד מיי' שם הל"י ועי' בכ"מ:
עא ה מיי' פ"י מהלכות מאכלות אסורות הלכה יט:
עב ו מיי' פ"ז מהלכות תרומות הל"א סמג לאוין רכז:
עג ז מיי' שם פ"י הל"ד [ופ"ו הל"ו טוש"ע י"ד סי' שלא סעי' ע]:
עד ח מיי' פ"ט מהלכות ביאת מקדש הל"א סמג לאוין שט:
עה ט מיי' שם פ"ד הל"א סמג לאוין סו:
עו י מיי' שם הלכה ד:
עז כ מיי' פ"י מהלכות כלי מקדש הלכה ד סמג עשין קעג:
עח ל עי' בכ"מ בפ"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה ד וע"ע סמג לאוין שם:
עט מ מיי' שם פ"ה הלכה א סמג עשין קעה:
פ נ מיי' שם פ"א הל"א סמג לאוין ש:
פא ס מיי' שם הלכה ח סמג לאוין עג:
פב ע מיי' שם פ"ו הלכה ח:
פג פ מיי' שם פ"ב הלכה ח סמג לאוין שג:
פד צ מיי' שם פ"ה הלכה יז סמג לאוין שט:
פה ק מיי' שם פ"ו הל"ב סמג לאוין שז:
פו ר מיי' פ"א מהלכות מעילה הלכה ג סמג עשין רי לאוין שמג:
פז ש מיי' פ"ז מהלכות תרומות הלכה א סמג לאוין רכז:

מסורת הש"ס

א) (זבחים טז:), **ב)** [תוס' כריתות פ"א ותוספתא זבחים פי"ב], **ג)** [שבועות יז.], **ד)** לעיל כב: [תענית יז:] שבועות לו:, **ה)** זבחים כג:, **ו)** [לקמן פד. פסחים לג. כריתות כב:], **ז)** זבחים יא: ע"ש, **ח)** (חולין קיג.), **ט)** [חולין קיג: ע"ש], **י)** נ"א אלעזר, **כ)** [במדבר יח], **ל)** [ויקרא כב], **מ)** [שמות כט], **נ)** [ועי' תוס' יומא ה: ד"ה להביא וכו'], **ס)** טומאה. רש"ל, **ע)** [בס"א: את קדשי],

◆

תורה אור השלם

1. וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתְּךָ תִּשְׁמְרוּ אֶת כְּהֻנַּתְכֶם לְכָל דְּבַר הַמִּזְבֵּחַ וּלְמִבֵּית לַפָּרֹכֶת וַעֲבַדְתֶּם עֲבֹדַת מַתָּנָה אֶתֵּן אֶת כְּהֻנַּתְכֶם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת: במדבר יח ז
2. קְדֹשִׁים יִהְיוּ לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא יְחַלְּלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם כִּי אֶת אִשֵּׁי יְיָ לֶחֶם אֱלֹהֵיהֶם הֵם מַקְרִיבִם וְהָיוּ קֹדֶשׁ: ויקרא כא ו
3. וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת אֲשֶׁר יָרִימוּ לַייָ: ויקרא כב טו
4. וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי וְלֹא יִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא וּמֵתוּ בוֹ כִּי יְחַלְּלֻהוּ אֲנִי יְיָ מְקַדְּשָׁם: ויקרא כב ט
5. וְאֹכְלָיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא כִּי אֶת קֹדֶשׁ יְיָ חִלֵּל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ: ויקרא יט ח

◆

מוסף רש"י

לא משום זרות. וכל הנך עבודות הואיל ויש אחריהן עבודה אין זר חייב עליה מיתה כדאמרינן בפרק בראשונה (יומא כד.) עבודת מתנה ולא עבודת סילוק, עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה (זבחים קיב:). **ולא משום טומאה.** כגון טמא ששימש, דאזהרת זרות ושימוש בטומאה מחד קרא נפקא מוינזרו ולא יחללו, מאי דמחייב אזרות מחייב אשימוש טומאה (שם). **ולא משום מחוסר בגדים.** דאינהו נמי כזר, בזמן שאין בגדיהן עליהם אין כהונתם עליהם והוו להו זרים (שם). **ולא משום רחוץ ידים ורגלים.** גמר חוקה חוקה ממחוסר בגדים התם לענין אחולי עבודה, ולענין מיתה נמי אנן גמרינן לה מהתם (שם). **ואלו שבמיתה.** בידי שמים (תענית יז: שבועות יז.) **טמא ששימש.** כהן טמא ששימש בעזרה (שם). **הזיד במעילה.** בהנאת קדש שבשגגתה מעילה (פסחים לג.). **בעתידים לתרום.** דהיינו טבל, דכתיב ירימו, דבר העתיד (זבחים יא:). **ומתו בו כי יחללוהו.** באוכל תרומה בטומאת גופו כתיב, דהא לעיל מיניה כתיב איש איש מזרע וגו' (חולין קיג.).